

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.042/2018/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb követelés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2017. november 17. napján kelt 6.P.21.395/2017/9. számú részítélete ellen az alperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a fellebbezést tárgyaláson kívül elbírálv - meghozta a következő

részítéletet:

Az elsőfokú bíróság részítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja.**

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. június 5. napján **(kölcsönszerződés száma)**. számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 1 300 000 Ft kölcsönt folyósított a felperesnek az **(gpjmű frg.rszm.-a)** frsz-ú, PEUGEOT 206 típusú gépjármű megvásárlása céljából.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes **(Üzletszabályzat 1. száma)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi - jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

III.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismételt vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- III.9.: Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

-V.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg”.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg biztosítéki célú adásvételi szerződést kötöttek, és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 6. pont). Az opciós szerződés 7. pontja a vételi jog gyakorlásának feltételeit rögzíti, amely szerint az alperes a vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben, vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

Az alperes a 2014. március 10. napján kelt levelében bejelentette, hogy vételi jogával él, és a szerződést 2014. április 2. napjára felmondta.

A felperes keresetében az **(Üzletszabályzat 1. száma)**. számú üzletszabályzat III.7. pontja érvénytelenségének a megállapítását kérte, valamint az alperes kötelezését a kölcsön felhasználásával vásárolt gépkocsi törzskönyvének, és az alperes javára bejegyzett opciós jog törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozatnak a kiadására. Kérelme indokaként előadta, az Üsz. III.7. és az opciós szerződés 4. pontjai érvénytelenek, mert az 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 374. § (2) bekezdésébe ütköznek, illetve a III.7. pont tisztességtelen kikötést tartalmaz. Hangsúlyozta, miután a gépkocsit terhelő, alperes javára alapított opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő lejárt, az alperesnek már nincs jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Hivatkozott továbbá az opciós szerződés 7. pontjának érvénytelenségére is tisztességtelenség címén.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A törzskönyv kiadására irányuló keresettel szemben előterjesztett védekezése szerint a törzskönyv birtokban tartása nem a vételi jog, hanem a kölcsön atipikus biztosítéka, így az Üsz. III.9. pontja alapján mindaddig jogosult a törzskönyvet magánál tartani, amíg a felperes nem teljesíti valamennyi fizetési kötelezettségét. Ezt támasztja alá - véleménye szerint - az Üsz.1. VI.1. pontja, valamint az a tény is, hogy az opciós szerződésnek nincs olyan rendelkezése, amely az opciós jog megszűnése esetére a törzskönyv kiadásának kötelezettségét írná elő. E körben más bíróság perbelivel azonos tárgyú ügyekben hozott határozataira, a Pénzügyi Békéltető Testület ajánlásaira, valamint a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 100. § (3) és (4) bekezdésében foglaltakra hivatkozott. Utalt arra, hogy nem ért egyet a Kúria e tárgyban elfoglalt álláspontjával, azt kifejtett érvei alapján okszerűtlennek minősítette, hangsúlyozta, hogy az nem jogegységi határozat, így a bíróságokat nem köti. Kiemelte, mindemellett a törzskönyv birtokolásával a felperes rendelkezési jogot szerez a gépjármű felett, így az nem tudja a biztosítéki szerepet betölteni a teljes futamidő alatt. Viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben a kölcsönszerződés alapján fennálló követelésének a megfizetése iránt.

Az elsőfokú bíróság részítéletével kötelezte az alperest az **(gpjmű frg.rszm.-a)** frsz-ú, PEUGEOT 206 típusú személygépkocsi törzskönyvének és a gépjármű-nyilvántartásba az alperes javára bejegyzett opciós jog törlésére irányuló hozzájáruló nyilatkozatnak a kiadására, valamint megállapította az Üsz. III.7. pontja érvénytelenségét. Határozatának a törzskönyv kiadására vonatkozó rendelkezését illetően kifejtette, a szerződéses szabadság elvéből következően a feleknek lehetőségük lett volna akként megállapodni, hogy a törzskönyv birtokban tartásának jogát a kölcsön

visszafizetésének atipikus biztosítékaként kössék ki. A jelen esetben azonban a szerződéses rendelkezések megfogalmazása arra enged következtetni, hogy a felek a vételi jog biztosítékaként állapodtak meg abban, hogy a vételi joggal terhelt gépjármű törzskönyve az alperes birtokába kerül. Utalt arra, hogy az Üsz. III.7. pontjában írt, az ismételt vételi jog engedésére vonatkozó szerződési feltétel a perben alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 374. § (2) bekezdésének kógens rendelkezését megkerülő kikötés, ezért érvénytelen. Miután pedig a vételi jog gyakorlására biztosított, a szerződéskötéstől számított 5 éves határidő eltelt, az alperesnek nincs jogcíme arra, hogy a törzskönyvet továbbra is birtokban tartsa.

A részítelet ellen az alperes fellebbezett. Fellebbezésében az elsőfokú részítelet részbeni megváltoztatásával a törzskönyv kiadására irányuló kereset elutasítását, és az ehhez kapcsolódó perköltség fizetésére kötelező rendelkezés mellőzését kérte. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy mind a szerződéskötéskor hatályos Üsz. III.9. pontja, mind pedig az annak helyébe lépő **(üzletszabályzat 2. száma)**. számú üzletszabályzat IV.7. pontja alapján csak akkor köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. A törzskönyv atipikus biztosítéki jellegének alátámasztásaként megismételte az elsőfokú eljárásban előadott védekezését.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés **alaptalan**.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes az opciós jog biztosítékaként tarthatta a birtokában a törzskönyvet, és miután az opciós joga az annak alapításától számított öt év elteltével megszűnt anélkül, hogy e jogát gyakorolta volna, nincs jogcíme a felperest, mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokában tartására.

Az ítéletábra előrebocsátja, az alperesnek **(üzletszabályzat 2. száma)**. megjelölésű üzletszabályzat rendelkezéseire vonatkozó fellebbezési hivatkozása olyan új hivatkozás, amely a Ptk. 235. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban érdemben nem vizsgálható. Mindezen túl a megjelölt üzletszabályzat rendelkezései a perbeli jogvita elbírálása szempontjából jelentőséggel nem bírnak, mivel az nem a szerződéskötéskor hatályos Üsz., hanem a **(3 db egyéb üzletszabályzat megnevezése)** megjelölésű üzletszabályzatok helyébe lépett. A jogvita elbírálása során tehát a szerződéskötéskor hatályos Üsz. rendelkezései tekintendők irányadónak.

Amint azt az elsőfokú bíróság helyesen kifejtette, az alperes érvelésével szemben sem az opciós szerződésnek, sem a kölcsönszerződés részét képező alperesi üzletszabályzatnak nincs olyan rendelkezése, amely alátámasztaná az alperesnek azt az álláspontját, miszerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka, ilyen következtetés nem vonható le az Üsz. alperes által hivatkozott V.1. pontjában foglaltakból sem.

Önmagában az, hogy az opciós szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint az opciós jog megszűnésével az alperes köteles kiadni a törzskönyvet, még nem jelenti azt, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga nem minősülhet az opciós jog biztosítékának. Ezzel ellentétés következtetés nem vonható le az alperes által az ellenkérelmében hivatkozott Üsz. V.2. pontjában foglaltakból sem.

Minderre tekintettel nincs jelentősége az alperes azon hivatkozásának, hogy a törzskönyv birtoklásával a felperes rendelkezési jogot nyer a gépjármű felett, mivel a felek nem úgy állapodtak meg, hogy a törzskönyv a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka.

Az Üsz. alperes által hivatkozott III.9. pontja - az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve azt - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes értelmezésétől eltérően - hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. A fizetési kötelezettségek teljesítése - az Üsz. III.9. pontjának nyelvtani értelme szerint - csak azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt.

Az alperes az opciós szerződés 4. pontja alapján vételi jogát a szerződéskötéstől számított 5 éven belül gyakorolhatta. Ehhez képest a 2014. március 10. napján kelt levelében tett erre vonatkozó nyilatkozata elkésett, így az opciós jog az annak alapításától számított öt év elteltével megszűnt anélkül, hogy az alperes e jogát gyakorolta volna, nincs tehát jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, annak kiadását nem tagadhatja meg.

Helytálló az az alperesi érvelés, hogy a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú ügyben hozott határozata olyan eseti döntés, amelynek alkalmazása a bíróságok számára nem kötelező.

Nem ért egyet azonban az alperesnek azzal a hivatkozással, miszerint a Kúria hivatkozott ítélete okszerűtlen következtetésen alapulna. Épp ellenkezőleg, az ítéletábra mindenben osztja a Kúria álláspontját, nevezetesen, hogy a felek megállapodásának irányadó rendelkezései, azaz az Üsz. III.9. és V.1. pontja, valamint az opciós szerződés 6. pontja rendelkezéseiből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Az alperes által hivatkozott más bíróságok által egyedi ügyekben hozott döntések és a Pénzügyi Békéltető Testület ajánlása a perbeli jogvita elbírálása szempontjából közömbös, azok a jelen perben eljáró bíróságot nem kötik.

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról és a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet alperes által hivatkozott 100. § (3) és (4) bekezdései csupán arra vonatkozóan tartalmazznak rendelkezést, hogy a közlekedési igazgatási hatóság mind a gépjármű tulajdonosa, mind a törzskönyvvel jogszerűen rendelkező ügyfél kérelmére dönt a jármű forgalomból történő kivonásáról és tehet egyéb - ott megjelölt - intézkedéseket, emellett meghatározza, ki tekinthető a törzskönyvvel jogszerűen rendelkezni jogosultnak. Arra vonatkozóan azonban nem ad eligazítást, meddig tarthatja a jogosult a törzskönyvet a birtokában, illetve mikor, kinek és milyen feltételek teljesülése esetén köteles azt kiadni. Ebből következően a jelen jogvita mikénti elbírálása szempontjából nem bír jelentőséggel.

Mindennek nem mond ellent az alperes által hivatkozott 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 100. § (4) bekezdésének az a rendelkezése, amely szerint a törzskönyvvel jogszerűen rendelkező ügyfélnek kell tekinteni egyebek között azt a pénzügyi intézményt, amelynél a törzskönyvet a jármű tulajdonosa pénzügyi követelés fejében letétbe helyezte, feltéve, hogy ez a rendelkezési jogot megalapozó okiratból megállapítható. Az alperes által hivatkozott Kormányrendelet sem biztosítja ugyanis a hitelezőnek a törzskönyv letéti őrzésének jogát önmagában azon az alapon, hogy a gépjármű vételárát vagy annak egy részét a gépjármű tulajdonosa a hitelező által nyújtott kölcsönösszegeből egyenlítette ki. A törzskönyv biztosítéki célú letétbe helyezésének alapja a felek erre vonatkozó megállapodása lehet, amely megállapodás tartalma dönti el, hogy a hitelező milyen feltételekkel és meddig tarthatja letéti őrzésében a törzskönyvet.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság részitéletének fellebbezéssel érintett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes a fellebbezéséhez kapcsolódó fellebbezési eljárási illetéket leróta, azt a jogorvoslati kérelme sikertelenségére tekintettel viselni köteles, míg a pernyertes felperesnek a fellebbezési eljárással kapcsolatban igazolt költsége nem merült fel, így másodfokú perköltség viseléséről az ítéltáblának nem kellett rendelkeznie.

Az ítéltábla a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el a fellebbezést tárgyaláson kívül.

Szeged, 2018. március 6.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró